

De integrale tekst van de verklaring

1. De EU is gebaseerd op de rechtsstaat. Op dit moment is dit niet het geval met betrekking tot het asiel- en migratiebeleid. Een verouderde en slecht uitgevoerde "Dublin-verordening" is nog steeds van kracht. De lidstaten, met name aan de buitengrenzen, houden zich niet aan de minimale procedurele vereisten; de voorwaarden om in aanmerking te komen verschillen te veel; tekortkomingen in de tenuitvoerlegging van het gemeenschappelijk Europees asielsysteem worden niet gecontroleerd of gecorrigeerd; opsporings- en reddingsoperaties op zee leiden in elk afzonderlijk geval tot ad-hoc onderhandelingen, waarbij de mensenrechten worden genegeerd; er is een gebrek aan solidariteit tussen de lidstaten, hetgeen in strijd is met de grondbeginselen van de Verdragen. Onlangs hebben de lidstaten hun ogen gesloten voor het feit dat de Griekse autoriteiten duidelijk het beginsel van "niet uitwijzing" hebben geschonden, maar tegelijkertijd bieden ze weinig steun bij de verhuizing van potentiële asielzoekers van de Griekse eilanden. Deze chaotische situatie is niet in overeenstemming met de rechtsstaat en is verantwoordelijk voor zulke tragedies als die waar we in Moria getuige van waren.

Aangezien er dringend verandering moet komen in deze situatie, juichen wij als Christenen voor Europa (IXE), het "Nieuwe migratie- en asielpakket" toe dat op 23 september door de Europese Commissie is goedgekeurd. Wij geloven dat dit zal leiden tot een levensvatbaar compromis waarop het van essentieel belang is voort te bouwen; en we roepen onze respectieve nationale besluitvormingsorganen op om tijdig en eerlijk deel te nemen aan de onderhandelingen, zodat dit compromis kan worden goedgekeurd binnen het voorgestelde tijdschema.

2. We willen met name voortbouwen op de positieve elementen die zijn opgenomen in de globale en geïntegreerde aanpak van de Europese Commissie:

Een nieuw, op solidariteit gebaseerd bestuursstelsel om het migratie- en asielbeleid van de lidstaten te optimaliseren en gezamenlijk te reageren op crisissituaties. We dringen er bij onze nationale autoriteiten op aan om de relevantie van dit Europese kader voor het beheer van migratie en asiel te waarborgen en tegelijkertijd de Commissie in het middelpunt te houden, in plaats van het over te laten aan besluiten van de Raad: dit heeft niet gewerkt en zou zich niet mogen herhalen.

Een verplicht solidariteitsmechanisme dat door de Commissie op verzoek van de betrokken lidstaten in werking wordt gesteld en waarbij alle lidstaten van de EU betrokken zijn. Wij dringen er bij onze nationale besluitvormers op aan om zich bereid te verklaren aan dit mechanisme deel te nemen en het uit te voeren door de wederzijdse samenwerking te vergemakkelijken.

De uitbreiding van het verplichte solidariteitsmechanisme tot opsporings- en reddingsoperaties, waarbij het recht van particuliere schepen om bijstand te verlenen aan migranten die in levensgevaar verkeren, wordt gevrijwaard. Wij dringen er bij onze nationale autoriteiten op aan de aanbeveling van de Commissie in dit verband, gebaseerd op het internationale zeerecht, op te volgen en overeenstemming te bereiken over de voorgestelde procedure die de solidariteit met het land van ontschepping waarborgt.

3. Als de bescherming van de menselijke waardigheid echter de kern van het nieuwe pact moet blijven vormen, zoals de Europese Commissie bepleit, blijkt uit de ervaring dat regels en beginselen niet voldoende zijn. Effectieve implementatie, naleving van normen en voldoende personeel zijn nodig. Daarom doen wij als IXE een beroep op de Commissie, onze nationale beleidsmakers en het Europees Parlement en dringen er op aan om echt aandacht te besteden aan de volgende verwachtingen:

De nu voorgestelde identiteits- en veiligheidscontroles voor vluchtelingen in de EU-grensstaten binnen maximaal vijf dagen zijn goed en belangrijk. Toch is hier uitgebreide Europese steun nodig, omdat we de afgelopen jaren hebben gezien dat de nationale middelen in de mediterrane landen vaak ontoereikend zijn om dit te bereiken.

Er moet voor worden gezorgd dat de asielprocedures van personen wier land van herkomst een erkenningspercentage van minder dan 20 % heeft, voldoen aan de wettelijke vereisten van een reguliere asielprocedure. Er moet altijd rekening worden gehouden met de omstandigheden van elk individu en de detentie moet tot een minimum worden beperkt. Deze taak mag niet alleen aan de grensstaten worden overgelaten. Zij hebben Europese steun nodig bij de administratieve organisatie

en dienen voldoende (technische) middelen te ontvangen en te accepteren. De nieuwe Europese asielagentschappen van Frontex moeten in dit verband over voldoende gekwalificeerd personeel beschikken.

Om ervoor te zorgen dat de praktijk van onze lidstaten met betrekking tot de erkenning van afgewezen asielaanvragen werkelijk convergent is, moet de Europese Asielautoriteit worden belast met de taak hen te controleren en de Commissie moet, indien nodig, het Europees Hof van Justitie verzoeken sancties op te leggen.

Het verplichte solidariteitsmechanisme legt, naast de hervestiging, een grote nadruk op het terugkeerbeleid dat de lidstaten moeten voeren ter ondersteuning van de betrokken grensstaat. De Europese Commissie heeft er goed aan gedaan om het idee van de terugkeer van afgewezen vluchtelingen naar doorgangslanden niet in het hervormingsvoorstel op te nemen. Toch wil de Commissie de omvang van de repatriëring aanzienlijk vergroten. Wij als IXE staan erop dat het terugkeerbeleid niet de "nec plus ultra" van het EU-asielbeleid wordt. Bij de tenuitvoerlegging van de terugkeerrichtlijn mag een afgewezen asielzoeker niet worden gedwongen terug te keren naar een plaats waar de menselijke waardigheid en veiligheid niet worden gerespecteerd. Daarom moet de samenwerking met de Internationale Organisatie voor Migratie in het nieuwe systeem grote aandacht krijgen.

4. In het voorgestelde hervormingspakket ontbreken belangrijke elementen. Als IXE zijn wij van mening dat dit pakket slechts een eerste stap kan zijn, die moet worden gevolgd door verdere stappen om ervoor te zorgen dat Europa eindelijk weer een goed functionerend en humanaan asielsysteem zal kunnen krijgen.

Het nieuwe pact ontbeert een positief verhaal dat gericht is op Europese burgers en mensen in de hele wereld. Mobiliteit maakt deel uit van ons gemeenschappelijk verleden en toekomst; het vereist een eerlijk en voorspelbaar kader voor de organisatie van de migratie naar en van de EU, ook met het oog op studie of het zoeken van werk. Voortbouwend op het onlangs goedgekeurde wereldwijde kader voor migratie van de VN zou dit een constructieve basis kunnen vormen voor het opzetten van een partnerschap op voet van gelijkheid met derde landen van herkomst. Het zou ook kunnen dienen als inspiratiebron voor een echt Europees beleid inzake legale migratie dat, hoewel het nog steeds ontbreekt, een cruciaal antwoord blijft op illegale migratie. Wij bevelen aan om veilige en legale routes voor migranten en humanitaire corridors voor vluchtelingen te ontwikkelen, waardoor zij veilig naar Europa kunnen komen en worden verwelkomd, beschermd, aangemoedigd en geïntegreerd (Paus Franciscus in "Fratelli tutti", 2020). Ook moeten we, zeker in de huidige situatie met de COVID-19-pandemie, de ontwikkelingssamenwerking versterken om de mensen betere kansen te geven in hun thuisland.

Als IXE voelen wij ons verplicht om in onze kerken en in onze respectieve landen steun te verlenen aan die toekomstige georiënteerde wegen voor een volwaardig Europees migratie- en asielbeleid.

Het Initiatief Christenen voor Europa (IXE) is een vereniging van lekenorganisaties en geëngageerde christenen uit verschillende Europese landen. De algemene zorg van IXE is om een levendiger bewustzijn van een verenigd Europa in de nationale debatten te integreren. Het initiatief is gericht op het bevorderen van de ontmoeting van christenen in Europa en op het bevorderen van de door te voeren sociale leer van de Kerk om te komen tot een betere wederzijdse kennis en begrip van historische en culturele verschillen.